

D R U Š T V E N I K

DOMOLJUBOVA PRILOGA
POSVEČENA IZOBRAZBI
: IN NAŠIM DRUŠTVOM :

Štev. 2.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1910.

Leto II.

Naše delo.

V zadnji številki »Društvenika« smo pregledali svojo armado, zbrano pod okriljem osrednje S. K. S. Z. v Ljubljani. Mnogoštevilna je armada krščansko-socialne organizacije na Slovenskem, ki šteje nad 30.000 članov. A ne samo glede števila je močna naša armada, močna je tudi glede svojega dela. Zares čuditi se moramo, koliko se je storilo v preteklem letu za izobrazbo našega slovenskega ljudstva po izobraževalnih društvih. Predavanj po društvih je bilo na Kranjskem 657, na Goriškem 301, na Koroškem 110, na Štajerskem 300, na Tržaškem 28, vsega skupaj 1396 predavanj.

Iger se je uprizorilo na Kranjskem 270, na Koroškem 57, na Štajerskem 155, na Tržaškem 10, skupaj 492, niso pa vštete one goriških društev.

To so le kratki statistični podatki, a te suhe številke jasno govorijo, koliko izobraževalnega dela se je storilo za naše preprosto ljudstvo v enem letu, te številke govorijo, koliko truda in znoja je stalo to delo voditelje izobraževalnih društev. A kaj bi govorili o trudu, saj ta je davno že pozabljen in sedaj voditelji društev z veseljem in ponosom gledajo sadove svojega dela. Ne bomo pretiravali, če trdimo, da ravno delo po izobraževalnih društvih je povzdignilo naš narod do one duševne izobrazbe in pa zavednosti, za katero nas po pravici zavidajo sosedni narodi. Izobraževalna društva niso gledala samo na duševno izobrazbo, temveč tudi na izobrazbo srca in volje, in ravno to je, da izginja izmed mladine ona surovost in podivjanost, katera se je udomačila pred leti po nekaterih krajih. A z dosedanjimi uspehi še ne smemo biti zadovoljni. Dosedanji uspehi naj nas le spodbudajo, da gremo z novo vnemo na delo za izobrazbo svojega naroda, da s podvojenimi močmi nadaljujemo započeto delo

in da pomagamo drugim orati morda še trdo celino.

Naj bi se to leto izvršilo to-le delo: 1. Osnovala naj bi se čim preje vsaj po vseh večjih župnijah izobraževalna društva, kjer jih še ni. Nad 100 župnij je še brez njih. 2. Sestavili naj bi se čim preje dekanjski odbori po vseh dekanijah, ki bi potem prevzeli organizatorično delo vsak v svojem okrožju glede ustanavljanja novih društev in ki bi prirejali poučne tečaje voditeljem društev. 3. Posamezna društva pa naj bi res izvrševala sklepe lanskega občnega zbora v Št. Jakobu v Rožu in naj bi res ustanovila posebne odseke: abstinentski, delavski, izselniški odsek. Vsa društva naj bi imela tudi agitacijski odsek, ki bi bil sestavljen iz nekaj članov in katerega naloga bi bila pridobivati novih članov društvu in širiti dobre liste.

Z novim pogumom na delo za ljudstvo!

Društveni domovi.

Kakor je za vsako družino stanovanje velikega socialnega pomena, tako je tudi društven prostor velike važnosti za vsako društvo, saj je središče vsega društvenega življenja. Važnost društvenih prostorov so davno že spoznali praktični Američani, ki so sezidali za svoja društva velike hiše, ki ponujajo članom vse mogoče ugodnosti. Tudi drugod, posebno v Nemčiji, kjer je društveno življenje silno razvito in kjer se tudi javne oblasti zanimajo za društva, ki delujejo med mladino, najdemo velike, drage hiše kot društvene domove.

Mi sicer ne težimo po velikih društvenih palačah, pač pa želimo imeti za naša društva skromen društven prostor, želimo imeti dom, kjer bi lahko rekli: Tu smo doma!

Večina naših društev nima svojega doma. Svoje prostore imajo večjidel v

cerkvenih poslopjih: stari šoli ali mežnariji, dalje v župnišču, ponekod tudi v zasebnih hišah in gostilnah. Gostilne niso pripravne za društvene prostore, to je jasno samo po sebi. Drugi prostori pa so navadno majhni in pretesni. Za začetek že zadostujejo. Ko se pa društvo razvije, čuti se kmalu potreba po večjih prostorih, po lastnem domu. In res, če hoče društvo vršiti v polnem obsegu svojo nalogo, če hoče zbirati krog sebe posebno mladino, mora gledati, da si oskrbi svoj dom.

Društven dom je potreben v vsakem večjem kraju. Poleg cerkve in župnišča naj bi se v takih krajih dvigal povsod tudi društven dom. Društven dom, prostoren in primeren, da sprejme pod svojo streho vsa društva krščansko-socialne organizacije v dotičnem kraju, bodi cilj, za katerim moramo težiti.

In res ima že več naših društev svoje domove, kjer se društva primereno krajevnim razmeram nemoteno lahko razvijajo. V prihodnjih številkah »Društvenika« bomo prinašali slike društvenih domov, ki so si jih postavila naša društva. Mnogo pa je društev, ki si žele postaviti društvene domove v bližnji bodočnosti. Da bodo ti domovi kolikor mogoče praktični, primerno urejeni, na to je treba pred vsem paziti. Zato se je tudi sklenilo, da prinese »Društvenik« par primernih načrtov za društvene domove v eni prihodnjih številok. Z današnjo številko pa prične »Društvenik« prinašati slike dosedanjih društvenih domov.

Gorjanski dom.

Najstarejši društveni dom naše organizacije je »Gorjanski dom«. Ta se je slovesno otvoril 17. avgusta 1883. Slavnostni govor ob tej priliki je imel profesor Šuklje, naš sedanji deželni glavar. Za zgradbo doma sta se največ trudila in si s tem tudi pridobila največ zaslug bivši župan Zumer in pa nadučitelj Žirovnik. Vrli Gorjanci pa

so darovali za svoj dom denar, les, opeko in delali prostovoljno tlako. Dom stoji v Gorjah tik šole. Stavba je pritlična, le srednji del je nekoliko vzdignjen, tako da ima prvo nadstropje. Na levi strani vhoda je dvorana, na desni pa bralna soba in stanovanje za hišnika. V podstrežju so še trije prostori.

Sedaj je v »Gorjanskem domu« en razred ljudske šole. Bralno društvo pa ima svoje prostore v poslopju »Hranilnice in posojilnice«. Ima na razpolago veliko dvorano in pa še dve sobi, kar precej pospešuje društveno življenje v Gorjah.

borniška mesta, zavedati, da prevzamejo z izvolitvijo ne le častno mesto, marveč mesto, ki zahteva mnogo truda, dela in žrtev.

Oglejmo si nekoliko delokrog posameznih odbornikov!

Predsednik vodi društvo, predseduje odborovim sejam in občnemu zboru, vodi razprave v smislu pravil in poslovnika in izvršuje društvene sklepe. On zastopa društvo na zunaj in je odgovoren za vse, kar se godi v društvu in kar izvršuje društvo. Zato pa ina dolžnost paziti na delovanje drugih odbornikov, pregledati večkrat poslovne in blagajne knjige kakor

o vsaki odborovi seji z **apisnik**. Zapisniki sej naj bodo kratki, a jasni. Obsegajo naj kraj in čas seje, imena navzočih odbornikov in pa dnevni red. Vpišejo naj se le nasveti in sklepi natančno, posameznih postranskih stvari, o katerih se je morda tudi govorilo pri sejah, a niso v bistveni zvezi s storjenimi sklepi, ni treba navajati, ker bi na tak način zapisnik ne bil pregleden. Začetkoma vsake seje se prebere zapisnik zadnje seje. Tajnik ga podpiše, ko ga je sestavil, dočim ga podpiše predsednik še le tedaj, ko se odobri prihodnji seji. Zapisniki naj se hranijo v društvu, ne kaže, da bi se knjiga, ko je popisana, vrgla med staro »šaroc«, kajti ravno zapisniki nam podajajo v kratki, časovno urejeni obliki nekako društveno zgodovino.

Poleg sejnega zapisnika pa vodi tajnik tudi zapisnik o predavanjih, zborovanjih in občnih zborih. V teh zapisnikih naj bi vselej kratko začel vsebino predavanj.

Naj bi se navedlo vselej v zapisniku tudi število udeležencev pri raznih predavanjih in shodih. Tajnik naj bi o predavanjih ali shodih redno poročal našim časopisom in pa dekanjskim pododborom. Poročila naj bodo kolikor mogoče kratka, a jedernata.

V zapisnik naj bi se vpisavale tudi razne prireditve, veselice, predstave itd., kar je važno za društvene štati-stiko.

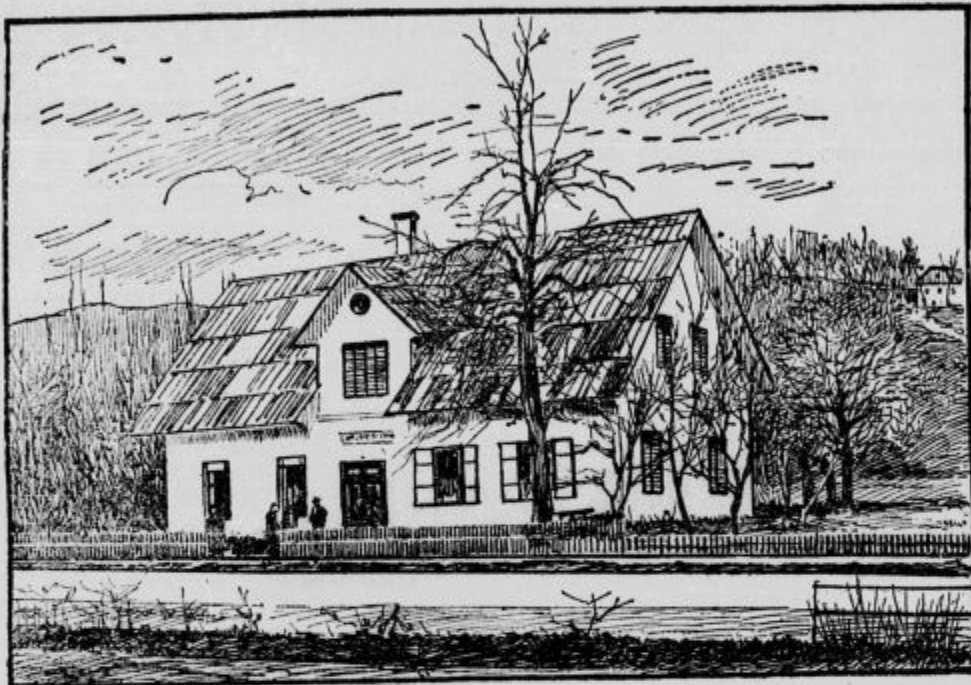
Tajnik naj sestavi tudi letno poročilo, ki podaja jasno sliko razvoju in delovanju društva v preteklem letu. To poročilo, ki slika društveno stanje, vsphe ali morebitne nevspehe pri društvenem delovanju v suhih statističnih podatkih brez vsakih olupšav, je, rekel bi, nekako ogledalo tako za odbornike kakor za člane, v katerem vidijo, kaj so opustili in kaj zagrešili, da društvo ni napredovalo. To letno poročilo naj se pridene zapisniku o občnem zboru. Nekoliko obsežnejše letno poročilo naj se objavi v »Društveniku«, kajti s tem se najbolj agitira za društvo in poživiti tudi med člani samimi zanimanje za delo v društvu.

Za tajnika je torej treba izbrati osebo, ki zna lepo, razločno in tudi slovniško pravilno pisati.

POBIRANJE ČLANARINE.

Če hoče kako društvo doseči svoj namen, mora prirejati članom shode, predavanja, poučne tečaje, mora jim urediti knjižnico, napravljati predstave itd. Vse to pa stane denar. Če društvo nima lastnega premoženja in tudi ne dobiva od nikoder denarne podpore, navezano je le na članarino, na letne prispevke svojih članov. Poleg tega je pa dobro, da se člani vedno zavedajo, da društvo stane denar. To jih tesneje veže na društvo, kajti kar nekaj stane, to se tudi ceni. Zato se pobira v vseh društvih letne prispevke od članov.

Skušnja pa uči, da imajo društva glede članarine največ neprijetnosti, kajti marsikdo bi bil še član društva,

Gorjanski dom.

Društveni voditelj

DELO ODBORNIKOV.

Za razvoj vsakega društva je velikega pomena, da ima dober odbor. Odborniki morajo natančno poznati namen društva, morajo se z navdušenjem, s pogumom in požrtvovalnostjo zavzeti, da se kolikor toliko doseže društvu namen. Za odborniška mesta so najbolj sposobni oni društveni člani, ki so si s svojim modrim in previdnim vedenjem, z resnim delom in priljudnostjo pridobili zaupanje vseh. Če odborniki ne vrše svoje naloge, če ne poznajo svojih dolžnosti, potem se seveda ni čuditi, če društvo hira in slednjič popolnoma zaspi. Zato pa je naloga članov, da resno prevdarijo pred občnim zborom, k o g a bodo volili v odbor, ima li ona svojstva, one zmožnosti, ki se zahtevajo od vsakega odbornika, in pa tudi voljo delati v pro-speh društva. Nasprotno pa se morajo tudi oni, ki prevzemo v društvih od-

tudi podpisovati vsa važnejša društvena pisma in potrdila. — Tudi glede notranjega društvenega življenja ima predsednik mnogo opravila, kajti s člani mora biti vedno v tesnem stiku. da more nanje vplivati, jih tesneje navezati na društvo in smisel za društveno delo zanesti med širše sloje. — Predsednik je dalje dolžan s tajnikom vred vdeleževati se redno sej dekanjskih odborov in tam poročati o delovanju in stanju svojega društva. Predsednik naj tudi gleda na to, da društvo pristopi k osrednji zvezi, ker od zveze dobi potrebnega pouka in nasvetov za nadaljnje vspešno delovanje. Zato pa naj bo društven predsednik mož neomadežanega značaja, mož, ki je požrtvovalen, delavcu previden, prijazen in nesebičen, kajti le tak bo delal z vso vneto za korist društva.

Tajnik oskrbuje društveno popisovanje. Rešuje došla pisma, napravljiva vabila za seje, zborovanja, predavanja itd., vodi vložni zapisnik, kamor vpisuje došla in odposlana pisma. Tajnik vodi tudi imenik članov, t. j. knjigo, kamor vpiše člane, ki so pristopili k društvu. Njegova dolžnost je napraviti

samo da bi ne bilo treba plačati letnega prispevka. Veliko je pa tudi društev, ki ne tirjajo od svojih članov letnih prispevkov, in tako se društveniki privadijo polagoma, da menijo, da za društvo ni treba ničesar plačati, česar pa kdo ne plača, tega tudi ne ceni in to je tudi en vzrok, da jame društvo hujati.

Društvo naj si izbere zanesljivega, poštenega člana za blagajnika, ki vživa zaupanje vseh. Tako je odstranjena glavna ovira, namreč sumničenje o kaki nepravilnosti.

Blagajnik pobere članarino ob običnem zboru ali ob zborovanjih začetkom leta. Kateri člani so zaostali, naj jih pismeno opozori na to, kajti čim dalje se čaka, tem težje jo je plačati.

Plačuje pa se članarina lahko tudi v mesečnih obrokih. Blagajnik jo pobere v društvenem prostoru na določen dan. Ponekod pobere doneske posamezni odborniki ali zaupniki. Tem se dá imenik onih članov, od katerih naj bi pobrali članarino; v to knjižico pa vpiše zaupnik tudi posamezne zneske, ki jih je prejel od članov in katere potem izroči blagajniku. Pobiranje članarine po hišah članov se je marsikje prav dobro obneslo, kajti na ta način se skoro nihče ne odtegne plačilu, a pridobi se prav lahko več novih članov. Zato je treba le požrtvovalnih zaupnikov po posameznih vaseh, ki prevzamejo pobiranje članarine. Svetovati je, da dobi član za svoje vplačilo tudi potrdilo bodisi v znamkah, kakor pri strokovnih zvezah ali pa v obliki potrdilnega lističa.

KAKO BERI ČASOPISE?

Važnejše članke počasi in s premislekom preberi. Članke in poročila, o katerih meniš, da bi ti kdaj kot tvarina za predavanje mogla služiti, izstriži in shrani v posebnem zavoju, da jih lahko najdeš, ko jih boš rabil.

Ni pa dovolj, da prebereš časopis, treba je, da se s svojimi tovariši tudi razgovarjaš o vsebini posameznih članov. Tak razgovor je zelo koristen, kajti pri tem se človek izvežba, da si upa brez strahu v manjših družbah nastopati kot govornik.

Za društva je posebno važno, da na tak način izvežba svoje člane. Osebna agitacija ni skoro nikjer tako potrebna kot pri družtvih, posebno v onih družtvih, ki zbirajo pod svojim okriljem tudi mladino. Osebno pa bo agitiral vspešno le tisti, ki je v tem izvežban in zna na napade nasprotnikov dati povoljen odgovor. Potreben pouk v tem pa podaja branje časopisov in primer- nih apologetičnih in socialnih spisov.

Društveni vestnik

S. K. S. Z.

Osrednja zveza je razposlala vprašalne pole posameznim društvom, da sporoče podatke za društveni koledarček. Pole naj se vrnejo do 31. marca t. l.

Članarino naj pošljejo društva za tekoče leto zvezi tudi do konca marca. Članarina za društva znaša po 10 vinarjev za vsakega člana

Letno poročilo, ki se navadno poda na občnih zborih, naj pošljejo društva dekanijem odborom, kjer pa teh ni, pa osrednji zvezi, da ima zveza pregled o vsem društvenem gibanju po Kranjskem.

V letnem poročilu naj se poda: 1.) število članov, za koliko je društvo napredovalo ali nazadovalo; 2.) blagajnikovo poročilo; 3.) knjižničarjevo poročilo, koliko knjig se je prebralo, katere knjige ljudstvo najraje bere in katere časopise ima društvo; 4.) koliko je bilo predavanj in o čem se je predavalo in 5.) kakšen je vpliv izobraževalnega društva na mladino, naraščaj. Poleg teh stvari se lahko navede še drugo, kar je bilo važno za društvo v preteklem letu.

Znakov za izobraževalna društva za moške in ženske člane ima še veliko zveza v zalogi. Za moške člane stanejo posamezni znaki 70 vin., za ženske v obliki zaponke pa 80 vin.

Koledarčekov še ni plačalo več društev. Prosimo, da ta društva pošljejo denar čim prej.

DEKANIJSKI PODODBORI.

Idrijski pododbor.

Ta pododbor je imel svojo redno sejo 27. januarja t. l. v Spodnji Idriji. Sklenilo se je osnovati par ljudskih knjižnic v okrožju in pa delati na to, da imajo vsa društva enotna pravila. v družtvih se ustanove tudi ženski odseki. Važne sklepe so napravili glede izposojevanja gledališke garderobe in pa glede predavanj po posameznih družtvih, zato tu dobesedno navajamo te določbe, ker bodo gotovo tudi drugim pododborom dobro služile.

Določbe glede izposojevanja gledališke garderobe.

1. Društva, združena v idrijskem dekanijem odboru, si medsebojno izposojajo gledališko garderobo.

2. Društvo, ki želi kak predmet imeti, naj vsaj 14 dni prej pismeno naznani društvu, od katerega si želi izposoditi, kaj bi rado dobilo, da se zaproseni predmeti lahko pripravijo, oziroma če jih dotično društvo nima, da lahko to še pravočasno sporoči. Obenem naj se naznani, ali bo kdo osebno prišel po imenovane reči ali naj se pošljejo po pošti.

3. Vse pošiljatvene stroške plača društvo, ki si izposoja.

4. Društvo, ki si izposoja, je odgovorno, da se vsi izposojeni predmeti najkasneje tretji dan po uporabi vrnejo popolnoma nepoškodovani. Le iz tehtnih vzrokov je dovoljeno izposojeno obleko tudi dalje časa obdržati, vendar pa se mora to gotovo vsaj tretji dan naznaniti ter skrbeti, da se obleka kar najhitreje vrne.

5. Za uporabo izposojenih predmetov se plača odškodnina po dogovoru s posameznimi društvi. Pri poškodovanih se plača poleg tega še toliko, kolikor znaša povzročena škoda.

6. Društvo, ki bi se ne držalo teh določil, izgubi pravico, si še nadalje izposojati gledališko garderobo.

Določbe glede ureditve predavanj po posameznih družtvih.

1. V času od 1. oktobra do 30. aprila vsakega leta priredi vsako društvo najmanj po eno predavanje na mesec.

2. Da nimajo sosednja društva isti dan predavanj, se določi:

prvo nedeljo v mesecu v Idriji, drugo nedeljo v Črnem vrhu in v Zireh, tretjo nedeljo v Hotedršici in Sp. Idriji. Četrta nedelja se porabi v ta namen le tedaj, ako bi katero društvo iz tehtnih vzrokov ne moglo na določeno nedeljo prirediti svojega rednega predavanja. Tudi kak sopraznik se lahko uporabi v to, ako je krajevnim razmeram primerno. Vsaka izjema v tem oziru naj se še pred začetkom prihodnjega meseca naznani dekanijem odboru.

3. Za vsako predavanje naj se pridobi, če le mogoče, en tuj govornik; nastopi pa naj tudi vselej en domač predavatelj, najbolje izmed preprostega stanu, v prvi vrsti naj se k temu navajajo naši mladeniči.

4. Tuje predavatelje preskrbi na željo posameznih društev od slučaja do slučaja dekanijem odbor.

DOPISI.

g Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trziču je imelo svoj redni občni zbor 16. t. m. Po kratkem nagovoru, v katerem je g. župnik poudarjal moč in potrebo združevanja v katoliških družtvih, je sledilo poročilo tajnika g. kaplana Čadeža. Iz tega posnemamo, da je društvo štelo začetkom društvenega leta 70 članov, a se je število vsled raznih homatij skrčilo na 59. Dasi je to na zunaj slabo znamenje, vendar se je društvo v tem času v resnici močno okrepilo. Dokaz temu sta dve veliki igri, ki ju je društvo uprizorilo: »Andrej Hofer« in »Revček Andrejček«, ki sta se morali ponavljati in sta zelo povzdignili ugled društva. Velika dvorana je bila polna najrazličnejšega občinstva. 21 sej in izredni občni zbor v minulemu letu tudi živo pričajo o živahnem delovanju društva. Predavanja so bila le tri: o potovanju v Italijo, o uživanju alkoholnih pijač in o francoski revoluciji; to pa zato, ker se je zadnji redni občni zbor vršil šele 9. maja. — Društvo si je napravilo v tem letu jako lep nov oder in se dogovorilo z lastnico

dvorane, gospo Perne, da sme ondi prirejati svoje predstave. — Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da je imelo društvo od zadnjega izrednega občnega zbora 1039 K 69 vin. dohodkov in 1012 K 36 vin. stroškov, da znaša društveno premoženje, naloženo v hranilnici, koncem leta 1139 K 54 vin. Bolniški sklad, iz katerega dobivajo podporo oboleli člani, ima v blagajni 529 K 55 vin. Za društveni dom je naloženih 420 K. Ravno poročilo blagajnika Salberger nam priča, da stoji društvo na trdni podlagi. — Omeniti moram tudi Miklavževega večera, ki je privabil polno dvorano občinstva, običajne božičnice in razdelitve denarnih podpor namesto obleke otrokom društvenih članov. — Izmed slučajnosti je najvažnejši sklep, da sme odslej postati ud društva vsak katoličan obojega spola, ki je dovršil 14. leto. S tem je odprt vstop v društvo tudi ženskemu spolu, osobito našim delavkam, ki bodo brezdvomno uporabile priliko in mnogoštevilno pristopile društvu. — Glede telovadnega odseka se je sklenilo, da se takoj izvoli nov odbor, ki bo vse storil, da se odsek poživlji. Hud vihar je grozil uničiti društvo. A kakor drevo, ki ga maje vihar, še globlje počene svoje korenine, tako se je vsled tega društvo le okrepilo in postavilo na trdnjša tla, da bo moglo še v večji meri izvrševati svojo imenitno nalogo. — Odbor, ki ga je občni zbor izvolil, se je takoj sestavil: predsednik Golé, podpredsednik Vidic, tajnik Čadež, blagajnik Salberger, knjižničar Gregore, odborniki: Potokar, Hočevnar, Mežek, Mikič, Stegnar, pevovodja: Slabe. — V bolniški sklad so bili zvoljeni: blagajnik Dečman, odbornika Jeglič in Polc. — Tudi navzoči člani telovadnega odseka so si izbrali nov odbor. Upamo, da se bo z novim odborom pričelo za odsek tudi novo življenje. Odbor se je takoj sestavil: predsedn. br. Peter Gregore, podpredsednik br. Rok Pogačar, tajnik br. Leopold Weber, blagajnik br. Ivan Hočevnar, odborniki: br. Rok Kralj, br. Rudolf Prešern, br. Ivan Zaletel. Načelnik vaditeljskega zbora je br. Anton Mežek, podnačelnik br. Ivan Zaletel. — Telovadnemu odseku je pristopilo takoj lepo število podpornih članov. Vsak teden bodo imeli bratje telovadci eno uro predavanja v društvenih prostorih.

Iz Spodnje Idrije. Z odkritosrčnim veseljem gledamo v zadnjem času na napredek naše izobraževalne organizacije. Odkar smo dobili »Orla« v svojo sredo, se je naše društveno življenje prav zelo razvilo. Skoro je ni nedelje in praznika, ki bi bila izgubljena glede društvenega dela, vsak čas porabimo. Dopoldne nam je odprta knjižnica, iz katere se pa tudi popoldne izposojujejo knjige. Ena dopoldanska ura je določena za šolo naših mladih telovadcev, kjer jih podučuje o vzgoji in vedenju naš vrli tajnik Orlov Ignac Lampe. In ti mladi Orlički so že tudi pokazali javno, kaj se učijo in da so v pravih rokah. Kmalu jih bomo zopet videli na

odru. — Popoldne pa naši Orli in društveniki, kdor le more pride v društvo. Tu jih vidiš kako prebirajo časopise, drugi se pogovarjajo o društvenih zadevah in potem pa nekaj domine ali pa tombole in vmes kaka narodna, pa je popoldan in večer le prekmalu končan. Pa tudi učiti se je treba. Orli izvršujejo svoje naloge naložene jim v izobraževalni šoli, ki jo imajo vsak petek, katero podučujeta naš gospod žup. upravitelj in gospod nadučitelj J. Bajec. Pa tudi razne prireditve zahtevajo vaj in učenja. In tega se naše društvo nič ne ustraši. Tako so nam priredili Orli na Silvestrov večer prijetno zabavo z dvema igrama, ki ste bili do sila smešni, s petjem, tombolo in drugimi veselostmi. — Dekliška zveza. Nekaj smo še pogrešali v našem izobraževalnem društvu, namreč dekliške organizacije. Zato smo jo ustanovili. Do trideset deklet je že v njej, kdo bi si mislil pri nas pri Fari in to takoj v začetku? Na praznik Svetih Treh Kraljev je imela svojo drugo prireditev. Uspela je tako, kakor ni nihče pričakoval. Ves spored so naša dekleta tako sijajno izvedla, da je bilo veselje. Komaj smo jih spoznali, da so od nas doma. Igra »Pri gospodi« je posebno ugajala, tako izvrstno je bila igrana. Pa pravijo, da se bodo prihodnjic še bolj postavile! Le želeli je, da bi se vsa naša poštena dekleta vpisala v dekliško zvezo, kar pa tudi upamo, da se bodo. — Pri veselici dekliške zveze smo tudi opazili nekaj, kar že dalje časa premišljujemo. Da nimamo več za naše prireditve potrebne prostora, ker se za naše veselice vsa naša fara zelo zanima. In to nas veseli, ker vemo, da nas bodo vsi, ki so še dobri v naši župniji tudi še bolj naprej podpirali in nam ostali zvesti. Zato vabimo vse, ki še niso v našem društvu, da se vanj vpišejo, ker je katoliško sl. izobraževalno društvo najmočnejša in najbolj spoštovanja vredna organizacija v Spodnji Idriji. — Vsled teh okoliščin nam bo treba kmalu misliti, da bi si zgradili kak svoj dom. Imamo izobraževalno društvo, imamo Orla, dekliško zvezo, Marijino družbo in vsi ti potrebujejo skupnega prostora, ki ga dosedaj nimajo. Samo nekaj nam manjka in to je denarja. Če kdo ve kak nasvet, naj ga pove pri prihodnjem občnem zboru izobraževalnega društva.

Iz Ljubnega na Gorenjskem. Na praznik Svetih Treh Kraljev je priredilo naše izobraževalno društvo v društveni dvorani in ob mnogobrojni udeležbi dve igri in sicer dekleta »Najdena hči«, igra v treh dejanjih, fantje pa »Zdaj gre sem, zdaj pa tja« burka v enem dejanju. Pri prvi moramo priznati, da so igralkle izvrstno pogodile svoje vloge in videl sem, da je marsikateremu gledavcu posrlo oko. Pa tudi fantje niso zaostajali in želi so mnogo pohvale. Le tako naprej vrla mladina, da ne zaostanemo! Seveda pri tem tudi ne smem pozabiti velike požrtvovalnosti in delavnosti našega gospoda učitelja Edvarda Markoška v našem dru-

štvu in njemu gre prva čast in zahvala, da so igralkle in igralci tako lepo nastopili. Pogrešamo pa še v društvu pevskega zbora in naša želja in prošnja je, da bi se nas tudi v tem oziru gospod učitelj enkrat usmilil!

Cerkije pri Krškem. Na praznik Svetih Treh Kraljev imeli smo v našem društvu zopet enkrat po dolgem času pošteno razvedrilo. Društvena dvorana bila je natlačeno polna ljudi, ki so nestrpno čakali, kedaj se vzdigne zastor. Kdo pa je nastopil? Bila so to naša pridna dekleta, ki se ne boje nobenega truda. Uprizorile so lepo in pomenljivo igro »Na Marijinem srcu.« V marsikakem očesu je zaigrala solza. Kako tudi ne? Saj so igralkle tako bile zamišljene v svoje vloge, da bi človek mislil, da se vse to godi v resnici. Nepotrebno je igralkle imenomah pohvaliti — kajti brez izjeme igralkle so vse dobro. Igra je vsem jako ugajala in zato se bode ponovila v nedeljo, dne 16. januarja, da bodo imeli priliko videti in slišati tudi oni, ki zadnjič niso mogli videti. Obiskalo je predstavo tudi nekaj gostov iz Brežic in sosednjih župnij, ki so se pa vsi o igri zelo pohvalno izrazili. Samo par nezrelih fantičev in en »paradižar« so baje med predstavo godrnjali in se norčevali. Takim »izobražencem« pa prijazno svetujemo, naj drugič ne hodijo zraven, da ne bodo morda kaj trpeli na svoji globoki vernosti in pobožnosti. — 2. januarja pa smo imeli dobro obiskano predavanje o »Uri«, kako so star merili čas in kako so prišli do današnjih ur. Predaval je gospod phil. Omerza. — Za oder preskrbeli smo si lepe okusne kulise in ozadje tako, da sedaj lahko rečemo, da naš oder ni najslabši. In če bodo naši društveniki zvesti društvu glede udnine, se bo še marsikaj lahko nabavilo, posebno je še knjižnica potrebna podučnih in zabavnih knjig. Zato pa vsi društveniki držimo skupaj, radi kaj žrtvuemo za dobro stvar in kmalu se bo poznalo, da društvo temu in onemu prinaša veliko koristi, ako je zvest in delaven ud.

d S. k. javna ljudska knjižnica v Ribnici kaj izvrstno uspeva. Kratek čas njenega obstoja je pokazal, kako potrebna je bila in kako napredka željno je naše ribniško ljudstvo. V štirih mesecih, kar obstoja, se je izposodilo okrog 1000 knjig — gotovo častno število. Sicer je pa knjižnica tako izborna urejena — kar je predvsem zasluga knjižničarja gosp. Sicherla — kakor jih je malo ali pa nič na Slovenskem. Z vso lahkoto konkurira z liberalno »Narodno čitalnico«, ker nudi naša knjižnica veliko bolj raznovrstno in izbrano berilo kakor pa liberalna. — Ribniško ljudstvo! Sezi po knjigah! V dolgih zimskih večerih ti bodo nudile mnogo zabave in veliko pouka! Knjižnica se nahaja v hiši hranilnice in posojilnice v lokalu pod dvorano in je odprta vsako nedeljo po jutranji sveti maši in popoldne po krščanskem nauku.

Šmartno pri Litiiji. Napredujemo! Samozavestno smemo to pribiti pred vsem slovenskim svetom. Kajti med tem, ko se naša liberalna društva ponašajo s spanjem pravičnega in k večjemu še s kakimi predpustnimi bali in z mačka povzročujočimi krockarskimi večeri, polaga danes naše izobraževalno društvo lep račun svojega triletnega obstanka in zlasti zadnjeletnega izobraževalnega dela. Dne 9. januarja se je vršil njega občni zbor. Staro in mlado je radovedno in z veseljem poslušalo razna poročila. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da se je število članov povišalo za 75 in da šteje društvo že 180 članov, 123 moških, 57 ženskih. Torej dokaz, kako se je pričelo naše dobro ljudstvo zanimati za to velevažno društvo. Odbor je imel 5 sej in več ustanovnih shodov za razne odseke. Društvo je imelo 3 predavanja, priredilo en velik mladeniški shod in 1 izlet skupno z bratskim litijskim društvom ter se po zastopstvu udeležilo skupščine S. K. S. Z. v Št. Jakobu v Rožni dolini. Vsestransko je pospeševalo politično, gospodarsko in versko izobrazbo s tem, da je brezplačno oddajalo svoje prostore drugim krščanskim društvom in družbam. Tudi dopisovanje z S. K. S. Z. in drugimi društvi je bilo jako živahno, zlasti ob času prireditve septemberskega mladeniškega shoda. — Pridno so delovali pretečeno leto ustanovljeni odseki: izselniški, ki je posredoval za izseljence v 10 slučajih in 8 za priseljence. Novičarski odsek si je prizadeval vzgojiti si vestnih poročevalcev za krščansko časopisje. Tudi delavski odsek se je osnoval, vendar se pa ta ni mogel tako razviti v svojem delokrogu, ker mu je delavski odsek litijskega izobr. društva večino delokroga prevzel. Skrbno se je gojilo petje in se skrbelo za naraščaj. Poučevalo se je skoro vsako nedeljo in praznik dopoldan in popoldan ter dvakrat med tednom naraščaj. Pouk v igranju na glasovir se je še povoljno in brezplačno vršil. Dramatični odsek je priredil 4 veselice z raznovrstnim in vabljivim sporedom. Tudi mladi ženski izobraževalni odsek je pričel razvijati svoje moči ter dobro povpspešil prireditev mladeniškega sestanka in po svoji lastni čitalnici nudil našemu vrlemu ženstvu razno vabljivo čtivo. Razviti se pa dosejaj ni mogel, kakor bi bilo želeli, to pa zaradi pomanjkanja društvenih prostorov. Najbolj pa je poživil društveno življenje naš telovadni odsek. Njega število se je pomnožilo na 82, imel 70-krat telovadbo, katere se je udeležilo nad 900 mladeničev, udeleževal se raznih mladeniških shodov in izletov ter tudi s svojimi večeri pridno gojil duševno izobrazbo. Skrbel je prav vestno za svoj naraščaj (27) ter imel 72krat telovadbo z okroglo 1200 udeleženci. — Kaj pa čitalnica za moški spol? Nudila je 20 krščanskih časopisov in letopisov. Pridno se je prebiralo zlasti ob slabem vremenu in zimskem času, ko so člani čakali popoldanskega opravi-

la. Tudi so se raznim osebam časniki na dom izposojevali. Blagajnikovo poročilo je bilo zelo ugodno in nam pokazalo, da znaša promet že okroglo 1500 kron ter izkazuje inventar društva nad 1000 kron vrednosti. — Posebno pa je bilo zanimivo poročilo knjižničarja tov. M. Permeta. Knjižnica je bogata, saj šteje 753 knjig, med temi okrog 500 vezanih. Je strokovno urejena ter izkazuje 312 zabavnih, 60 zgodovino-zemljepisnih, 95 nabožne vsebine, 69 strokovno-poučnih, 131 letopisov, 26 muzikalij, 15 naravoslovnih, 21 jezikoslovnih, 17 hrvatskih in še nekaj drugih spisov razne vsebine. Poslovala je ob nedeljah in praznikih dopoldne za moški, popoldne za ženski spol. Odrta je bila 71krat. Udeležencev je bilo 650, in sicer 345 moških, 274 žen ter 31 otrok, katerim se je izposojevalo v četrtkih popoldne mladinske spise, seveda le najpridnejšim. Knjig se je izposodilo 862. Največ se je prebralo zabavnih spisov (673), potem letopisov (112), nabožnih (29), strokovnopoučnih (10). Poslovne knjige knjižnice so izborna urejene; vsako uro se zaključujejo in razvidi se lahko vsaki čas, kateri člani najraje bero katere knjige in v katerem času se največ čitajo. Kakor društvo tako imajo tudi ostali odseki popolno urejeno knjigovodstvo. Tako je torej pri nas. Ni ga dne, da bi ne bilo v društvu živahno. Orel telovadi vsaki večer, dramatični odsek se pridno pripravlja za predstave, pevski se vadi v teoriji in v proizvajanju narodnih in umetnih pesmi. Skoro vsaki teden pa se vrše parlamentarno odborove in odsekov seje. Tudi se bodo v kratkem vpeljali tedenski organizacijski večeri, kjer se bodo posvetovali vsi odborniki naših krščanskih organizacij, kako razpredeliti vsestransko politične in druge društvene priredbe. Le žal, da še nimamo dovolj prostorov, kjer bi lahko razvijal vsak odsek svoje sile. Ni čudo, da vsi naši zavedni farani uvidijo potrebo, da se morajo naši društveni prostori temeljito razširiti, zlasti radi ženskega izobraževalnega odseka, ki namerava prirediti prihodnjo zimo gospodinjsko šolo po vzoru vrhniške in poleg pouka v šivanju vpeljati tudi pouk v klekljanju, radi katerega obiskuje že ena naših društvnic tozadevno idrijsko šolo. Tudi dramatični in pevski odsek se bode v prihodnje spopolnila in skušala dosežati cilje igralske oziroma pevske umetnosti. Priredili bode tudi razne tečaje, zlasti mladeniške, in upamo, da bode naše pošteno stremljenje ne le upoštevalo, ampak tudi na vse načine podpiralo naše vrlo občinstvo. Zato pa kličemo vsem prijateljem: Le krepko naprej in z združenimi močmi na delo za naš bodoči dom, katerega začetne priprave so že v tiru in ne ustrašimo se zime ter raznih hujskanj, ki nam hočejo končno zavirati dosego naše vsestranske ljudske izobrazbe.

Iz Loškega potoka. V »Dekliškizvezi« je nadaljeval gosp. Škulj začetno stvarino iz zdravilovja. Topot

smo si ogledali grlo, uho in oko. Jasne slike so nam pomagale, da smo lahko sledili razlagi. Poljudno predavanje nam je pojasnilo to, sicer precej težko stvarino. Omenjale so se tudi razne boleznin in obenem praktična navodila, kako ude ohraniti pri zdravju. Zanimiva snov privabi vedno več poslušalk. — V društvu »Tabora« pa je g. Škulj govoril o izseljevanju v Ameriko in v tuja večja mesta. Opisal pa je zlasti težave slovenskega izseljenca kot tudi razne nevarnosti, ki mu prete od brezvestnih agentov, pustolovcev itd. Govoril je nato še o Rafaelovi družbi, ki ima baš namen in nalogo, pomagati s pomočjo in nasvetom slovenskim izseljencem na potovanju. Izvolil se je nato odsek, ki ima nalogo opozarjati naše izseljence na Rafaelovo družbo in jih isti izročati. Odsek ima v vsaki vasi po enega zaupnika in zaupnico, ki opozarjajo vaščane-izseljence na Rafaelovo družbo in jih preskrbijo z »izkaznico«. Odsek je doslej posloval že v štirih slučajih in 14 osebam preskrbel varstvo Rafaelove družbe.

Šmartin pri Kranju. Četudi nas je sneg visoko zapadel, da komaj moremo iz hiše, vendar naše društveno življenje ni zaspalo. Komaj so minuli trije tedni, odkar smo občudovali resno in podučljivo igro »Ljudmilo«, a že nam je zopet privabil »Repoštev« obilo smeha in razvedrila. In kaj naj rečemo o vlogah samih? Nič drugega kakor pohvalo zaslužijo. Kdo more reči, da Šoln kot občinski sluga ali trije rokodelci niso pogodili svojih ulog. Ali se ni sodnik Zamuda dovolj razsrdil nad vedno enakimi odgovori teh treh rokodelskih pomočnikov. Oče Kosmatin je podal pravo sliko do skrajnosti lakomnega krčmarja in njegov hlapec Peter se je junaško postavil nazadnje kot občinski sluga. Vlada pa tudi veselje med mladeniči do predstave; saj mi je rekel mladenič, ki je šele drugič nastopil: »Jokal bi, če bi ne sodeloval pri vsaki igri.« Potem pa tudi ni čuda, če so vse igre dobro obiskane, zanimanje za društvo raste od dne do dne. Pokazati moramo, kaj znamo, potem bomo vzbudili tudi pozornost onih, ki le še bolj od daleč opazujejo naše društveno gibanje. — Toda, fantje in dekleta, še nekaj! Ne samo veselje do iger, temveč treba je tudi veselja do poučljivih predavanj in dobrih knjig. Društvena knjižnica vam je na razpolago, pridobila je precej novih knjig, sezite še bolj pridno po njih! To bi bilo čisto prav.

Na Šenturški gori je priredilo dne 30. januarja Katol. slov. izobraževalno društvo igro »Večna mladost in večna lepota«. Igralke so pogodile nepričakovano izborna svoje vloge, za kar so žele od občinstva burno pohvalo. — Fantje izobraževalnega društva na Šenturški gori vprizorijo v velikonočnih praznikih igro: »Kmet Herod«. Naše mlado društvo se kaj živahno giblje. Z veseljem in v obilnem številu se udeležujejo člani nedeljskih predavanj v

društveni sobi. Skrbno se neguje narodno petje, pridno se priučujejo vloge raznih iger tako, da bo društveno življenje kaj veselo in živahno na naših planinah. Bratski pozdrav vsem cenjenim somišljenikom!

Breznica. Katol. izobraž. društvo je priredilo dne 30. januarja v prostori stare šole zabavni večer. Prvi so nastopili društveni tamburaši. Izvajali so svoje komade prav dobro. S sebi lastno spretnostjo je tudi č. g. Janko Mlakar imenitno zabaval navzoče s svojim zanimivim predavanjem o spiritalizmu in strahovih. Dekleta so vprizorile burko »Strahovi«. Igrale so izborna. Fantje pa so igrali burko »Poštna skrivnost ali začarano pismo«. Izvršili so svojo nalogo tako, da so lahko po pravici ponosni. — Vreme je bilo skrajno neugodno. Pričakovati ni bilo sploh nobene udeležbe. In vendar se je zbralo v dvorani stare šole, kjer se je priredil zabavni večer, približno sto oseb. Prišlo jih je nekaj celo iz sosednjih župnij. Kesali se niso, da so prišli.

Iz Žabnice. Dne 23. januarja t. l. se je vršil I. redni občni zbor našega K. s. izobraž. društva, ki je bil prav dobro obiskan. Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da je imelo društvo v preteklem letu 684 K 24 vin. prejemkov in 618 K 37 vin. izdatkov, toraj 65 K 87 vin. prebitka. Tajnik je poročal, da je bilo društvo ustanovljeno v spomin desetletnice obstoja žabniške župnije kot take. Vseh udov je šlo 107 (47 moških in 60 ženskih), in sicer 8 ustanovnih in 99 rednih. Med letom sta dva uda umrla. Odbor je imel štiri seje. Predavanj je bilo 10, gledališke predstave so se priredile pa štirikrat in vprizorilo se je 7 iger in 6 deklamacij. Dvakrat so sosednji tamburaši sodelovali. Enkrat se je vršil srečolov. Opravilni zapisnik izkazuje 58 pisem. Knjižničar je v svojem poročilu poudarjal, da je glavni namen društva izobrazba. Ta namen skuša pa društvo doseči med drugim zlasti s knjižnico. Zato treba knjižnico vedno množiti in večina izdatkov društva mora veljati razširjenju knjižnice. V preteklem letu je štela knjižnica 217 knjig in knjižic. Skoraj prav vse so vezane. Povečini so zabavno-poučne vsebine. Izposodilo se je 620 knjig med 86 udov. Vsa tri poročila so se odobrila; zbor se je izrekel vseskozi zadovoljnega z delovanjem dosedanega odbora in mu podelil absolutorij. Potem se je vršila volitev novega odbora: pet odbornikov je ostalo starih, dva sta bila pa na novo izvoljena; tudi pregledovalca računov sta nova. Naslednjo nedeljo je bila odbojna seja, v kateri se je odbor konstituiral. Za predsednika je bil zopet izvoljen dosedanji.

Unec. Tukajšnje slovensko katol. izobraževalno društvo je priredilo dne 23. januarja javno predavanje. Predaval je visoko čislani g. Slavko Ravnikar o namenu izobraževalnih društev. Gospod predavatelj nam je v jedrnatih besedah razložil namen res prekrist-

nega društva, katerega se moramo tudi korenito oprijeti. Vsi navzoči so pazno sledili njegovemu zanimivemu predavanju.

S Črnuč. Tukajšnja mlada Marijina družba nas je v nedeljo po sv. Neži razveselila z lepo igro »Sveta Neža«. Hvala vam, dekleta! Na Svečnico pa nas je zabavalo izobraževalno društvo z igrama »Satan« in »Kmet in fotograf«. Prav dobro so pogodili svoje vloge. Pred igro je zapel mešani cerkveni pevski zbor tri pesmi točno in z občutkom. Vidi se jim, da so vrlo izsolani. Zato se tudi naše petje v cerkvi naravnost odlikuje. — Ker je društveni prostor žal premajhen, se je veselica na pustno nedeljo ponovila. Pridejali so še smešne »Beraške godce«, ki so res izvabili obilo smeha. Lepa vam hvala! — Omenim naj še, da je oder napravil društveni odbornik, neutrudljivi Ivan Vaupotič, slikal pa je nadarjeni čamouk Jernej Kurent, marljivi društveni tajnik. Igre je učil navdušeni organist g. Franč. Trefalt. Kakor smo videli, je na Črnučah izbornih moči, ki bodo v društvu prišli do veljave. Naprej po začetki poti!

Z Brda pri Kamniku. 23. januarja smo imeli tukaj navadni občni zbor izobraževalnega društva. Število navzočih je bilo zadovoljivo, razpoloženje dobro. Prišel je med nas tudi priljubljeni govornik iz Ljubljane, ki je s svojim nastopom in govorniškim talentom izvrstno vodil občni zbor. Začetkom je gosp. govornik predaval o odsekih v izobraževalnih društvih ter nam obenem dal lepe nauke, ki so potrebni za naše društvo in po katerih naj bi se tudi ravnalo. — Ako pogledamo nekoliko nazaj v razvoj društva zapazimo, kako lepo, bolj na tihem se je društvo razvijalo. Pod predsedstvom gosp. organista Ivana Gerčarja in drugimi odborniki je društvo res doseglo lepe uspehe. Dasi nevajen voditi društvo, je vendar gosp. predsednik s svojo neutrudljivo požrtvovalnostjo in zanimanjem za društvo vodil delo v društvu v občno zadovoljnost. Čast takemu mladeniču! Novoizvoljeni odbor sestoji: Za predsednika č. g. župnik M. Slak, namestnik Jožef Poznič, tajnik je bivši predsednik Ivan Gerčar, knjižničar Edvard Kukman, namestnik Janez Petek, blagajnik je Jurij Petek. Odborniki: Franc Dolinšek, I. Kremžar in J. Breznik. Novemu odboru kar najpristržnejše častitke, želeč, da bi nadaljeval zapričeto delo, ki je v čast in prid celi fari!

Iz Logatca. Najnovejša poteza v društvenem gibanju je veliko zanimanje za lastne domove. To je veselo znamenje. Šele v lastnem domu je društvu zagotovljen obstanek in položena trdna podlaga za vsestranski razvoj. Tudi pri nas v Logatcu se čuje vedno več glasov, ki povdarjajo potrebo lastnega doma. Kaj pa, ko bi se kar na cerkveni hiši streha dvignila za eno nadstropje? To bi ne stalo Bog vé kaj; našlo bi se nekaj dobrotnikov in

dobrih src, morda nekaj brezobrestnega posojila, ki bi se polagoma odplačalo z dohodki od predstav, veselje itd. in v nekaterih letih bi bili na svojem! To v blagohotno premissljevanje!

Iz Motnika. Poročamo veselo vest, da se pri nas snuje izobraževalno društvo. Može in mladeniči, takoj se zglasite, ako vam je kaj na tem, da tudi v Motniku gremo s časom naprej. Proč z vsemi praznimi izgovori! Agitatorji, na delo!, da nam bo kmalu mogoče poročati o izvršenem dejanju!

Iz Kostanjevice. Končno je vendar enkrat »napredno« kostanjeviško mesto prišlo za nazadnjaškimi vasmí. Na pustno nedeljo je namreč kat. slovensko izobraževalno društvo v Kostanjevici prvič nastopilo javno s srečolovom in burkama »Krčmar pri zvitem rogu« in »Kmet in fotograf«. Ne maram ocenjevati posameznih igralcev, kako je kdo rešil svojo nalogo. Vsakdo jih bo pač sodil po svoje. Nekaj pa je, kar je bolj važno, da zvé svet, namreč požrtvovalnost, s katero so se naši igralci pripravljali za igri. Kdor celi dan trdo dela, zvečer pa namesto k počitku, premeri v slabem vremenu pol ure ali še daljšo pot k skušnji, takega mora človek občudovati in na take ljudi tudi lahko računati. Trud, ki ga je povzročil prvi nastop, jih pa nikdar ni prestrašil; dal jim je le še novega poguma, da se bodo začeli pripravljati na daljšo igro, na »Divjega lovca«, ki se bo vprizoril velikonočni ponedeljek. Tudi z denarnim uspehom smo lahko prav zadovoljni. Hvala lepa vsem, ki so kaj darovali za srečolov.

Iz hrenoviške fare. Splošno se poudarja, da naj bi imela vsaka fara tudi svoje katoliško izobraževalno društvo. O potrebi takih društev dandanes govoriti, bi bilo čisto odveč. Ne zdi se pa nam odveč izraziti željo, da bi obstajalo tako društvo pri nas. Le pogledjmo okrog nas! V Studnem, Postojni, Slavini, Št. Petru, Senožečah so taka društva. V največji fari postojinske dekanije pa se odlikujemo s tem, da počiva vse mirno glede izobrazbe. In vendar hrenoviški župljani nismo tako nasprotni pravi omiki. Ker se je sedaj, kakor smo brali v »Domoljubu«, ustanovil dekanijski odbor izobraževalnih društev, pričakujemo trdno da se zasnue vsaj eno katoliško izobraževalno društvo tudi v naši hrenoviški fari.

Iz Ambrusa. Odsek Orlov vpelje sedaj naraščaj. Mladi rod se dviga, medtem, ko stari tiho premissljujejo dneve svoje mladosti. Kolika razlika? Da, mladenič sedaj bodi vesel, pošteno vesel, da se boš na stara leta z veseljem spomnil nazaj z zavestjo: Dobro sem preživel svoja mlada leta. Bil sem vesel pa brez greha.

Hinje. Naše mlado izobraževalno društvo kaj hitro napreduje. Komaj obstoji dva meseca, pa je priredilo že pet predavanj, med temi dve javni predavanji. Za predpust nam je napravilo na Svečnico vesel popoldan. Priredilo je tri gledališke igre. Najprej so nas oča-

rali društveni fantje z igro »Vedeževalka«. Priznati moramo, da so naši kmetski fantje že pri prvem nastopu pokazali, da kmetski fant z pridnostjo marsikaj lahko doseže. V drugi igri »Strahovi« so se pa ponašala naša društvena dekleta. Njim pa gre še toliko večje priznanje, ker so se tako dobro uglobole v gosposko, graščinško življenje. Slednjič pa so zopet naši fantje prav dobro pogodili komičen prizor »Kmet in fotograf«. Napetost pri igranju je bila toliko, da se je ob koncu slišalo le še: »Ali bo še kaj, še bi gledali in poslušali.« Kdor je bil navzoč, je šel domov dobre volje ter se prepričal o resnem delovanju našega društva. Veliko je pa pri nas še tako nezavednih in pa hudobnih ljudi, ki ob vsaki priliki nasprotujejo društvu. Koliko je bilo nasprotstva igri! Nekateri so se celo izrazili: »Raje spijem par frakelcev šnopsa, kakor pa šel gledat poučne igre.« No, za take se ne zmenimo dosti, naj le ostanejo pri svojih frakelcih. Samo Bog daj, da bi jih že skoraj kmalu srečala pamet. Ne smemo pa pozabiti velike požrtvovalnosti našega gospoda učitelja St. Vrhovca in gđc. učiteljice V. Vidic, ki sta pridno zahajala k vajuam ter veliko pripomogla k dobremu uspehu prvega nastopa našega društva. Fantje in dekleta pa le naprej z vedno večjo gorečnostjo, prvi boj je že premagan in pot uglajena.

Iz Semiča. Naše katol. slov. izobraževalno društvo je priredilo na sv. treh kraljev dan zvečer igri »Sinovo maščevanje« in »Pri gospodi«, obenem za odhodnico gospodu dekanu, svojemu ustanovitelju. Pri tej priliki mu je v znak hvalečnosti izročilo diplomu. Dekleta so to pot prvič nastopile na odru in so vse pohvalno rešile svoje vloge. Tudi metliški tamburaši so nas kar očarali s svojimi tamburicami. Hvala jim!

Planina pri Vipavi. Zadnje nedeljo pretečenega meseca je bil občni zbor katol. slov. izobraževalnega društva. Bil je zanimiv zaradi tega, ker se je sklenilo pričeti z nabiranjem za društveni dom, in se je zato izvolil odsek treh članov. Tistih 370 kron, ki so bile namenjene za zastavo, se porabi za dom, ravno tako skoro vsa udnina, ker bo društvo časopise razum »Domoljuba« dobivalo zastoj od drugod. Tudi najemnine za sobo društvo ničesar ne plača po velikodušnosti Antona Petriča, kateremu naj bo na tem mestu izrečena zahvala. — Možje in fantje, potrudimo se, da bomo imeli kmalu lasten dom, ki bo pripraven za različna zborovanja in za večje društvene prireditve, potem šele se bo začelo pri nas pravo društveno življenje, ko nas ne bodo združevala le ista načela, ampak tudi skupni društveni dom. Tudi ve, planinske žene in dekleta, ki imate v našem društvu svoj odsek, skrbite, da pristopi kolikor mogoče novih članic k društvu, da se bo čimprej zbrala potrebna vsota za dom, saj udnina za vas, eno krono na leto, ni velika. Odbor bo

skrbel, da boste v novourejeni knjižnici dobile mnogo dobrega berila. Pogum, z nami je Bog in sreča junaška! — Odsek za društveni dom že lahko zabeleži nekaj dohodkov, in sicer darilo člana P. 10 K, izgubljena stava 20 h, v nabiralni skrinjici od iger 50 h. Nove darove bomo objavljali v »Domoljubu«. Snuje se tudi pevski zbor. — Planinci, kar vas je katoliškega prepričanja, skupaj, da bomo lahko praznovali pod svojo lastno streho desetletnico našega izobraževalnega društva!

Z Blok. »Dekliška zveza« se je ustanovila pri nas pred kratkim. Vidi se, da naše ljudstvo hrepeni po izobrazbi. Društvena soba je bila natlačeno polna vrlih bloških deklet. Predavanje je bilo o pomenu izobrazbe, ki je dandanes tudi za ženske naravnost potrebna. Posestil nas je tudi gospod poslanec Drobnič, ki nas je bodril k izobraževalnemu delu in k pogumu nasproti vsem liberalnim napadom. Takoj nato se je vpisalo 73 članic. To je krepak odgovor našim liberalcem in liberalkam.

Iz Tržiča. Marijina družba je priredila v nedeljo, 30. januarja, predstavo v dvorani gospe Perne. Družbine pevke so najprvo zapele tri pesmice, nato je gospod župnik v kratkem nagovoru povdarjal izobraževalni namen Marijinih družb. Igralke so pa izborno nastopale v igri »Štiri želje« in igrokazu »Marijin otrok pred nebeškimi vratmi«. Članica P. pa je v krasni deklaraciji opisala srečo Marijinega otroka. Dvorana je bila polna občinstva, ki je imelo le eno željo, da vidi zopet prav kmalu na odru članice Marijine deklinške družbe.

Senožeče. Katol. slov. izobraževalno društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 6. februarja. Udeležba je bila mnogoštevilna, kar kaže veliko zanimanje za stvar. Čisto primerno je predsednik povdarjal, da društvo stoji na katoliški podlagi in je zato v tem oziru nepremagljivo, v gmotnem oziru pa je odvisno od delavnosti članov. Volitve novega odbora so bile živahne. V odbor so izvoljeni: M. Cek, Iv. Gec, A. Šifrar, Maks Cek, J. Sluga, Ant. Frfila, A. Koritnik. Po volitvah je bilo predavanje o varčevanju in obenem se je ustanovila »Čebelica«. Društvo dobi v kratkem svoj tamburaški zbor. Fantje kažejo veliko veselje in zanimanje za godbo, dekleta pa za petje. Ko se društvo preseli v nove prostore z bolj ugodno lego, bo tudi društveno življenje novo. Kdor ljubi pošteno zabavo in hrepeni po izobrazbi — dobrodošel v našem društvu!

Trst in Istra. Naše organizacije so že precej razvite. Gospodarskih društev, ki se pečajo s konzumom in ki so združene v naši »Gospodarski Zvezi«, je v Istri 98. — Mladeniških organizacij je 11 s približno 650 člani. Najnovejše društvo je v Mačkovljah, ki se je osnovalo pred 14 dnevi. Društvo se snuje sedaj v Kortah. Marsikdo si bode mislil, da so naše organizacije premalo razvite. Toda za taka tla, kot je Trst

in Istra, je za sedaj že nekaj. Vrh tega imamo tudi enega Orla, ki je močno razvit in jako agilen. Upamo pa, da bodo tudi druge fare sledile klicu I. katoliškega shoda, da naj bo v vsaki fari društvo. Ravno sedaj, ko so tla posebno v Istri ugodna, kličemo tozadevnim faktorjem: Na delo! — Pohvale pa ne zasluži čudno delovanje okoličanskih »Konsumnih društev«. Ta »konsumna« društva niso nič drugega kot navadne — oštarije, kjer ubogi delavec, kar je med tednom zaslužil, tam v praznikih zapije. Čudno je pa tudi to, da trgovsko sodišče take konsume kar meni nič tebi nič dovoljuje. — Knjižnico ima skoro vsako društvo, vrhu tega je skoro v vsaki fari farna knjižnica, kjer se širi dobro in poučno berilo. Naši nasprotniki v tem niso zaostali. Posebno napredni ali bolje rečeno svobodomišelnji dijaki razširjajo pri naših ljudeh ta strup. Zato opozarjamo, posebno stariše, da pazijo, v kakšne knjižnice zahajajo njihovi otroci. — Predavanj je bilo v preteklem letu še precej veliko število, z ozirom na malo število delavnih moči, ki obstojajo večinoma iz duhovnikov, ki so že z dušnim pastirstvom preobloženi. Nekatera društva imajo tudi mladeniške večere. — Razširjanje dobrega časopisa je sedaj naša velika naloga. V vsako najmanjšo bajtico mora naš časopis, da ljudstvo v naših načelih utrdimo. Naloga vsakega zavednega mladeniča naj bude: razširjanje časopisa! — Mačkovlje. V nedeljo dne 9. januarja se je ustanovilo pri nas toli zaželjeno izobraževalno društvo. Zbralo se je ta dan nad 50 zavednih mladeničev in mož, res prelepo število za našo majhno vasico, ki šteje 80 hiš. — Občni zbor otvoril je sklicatelj mladenič Andrej Šturman. Predsednikom je bil izvoljen č. g. Piščanc, osapski kaplan. Predsednik v šaljivem govoru očrta črni klerikalizem. Nato pobije vsa nasprotstva, da duhovnik ne sme nastopati v javnosti, marveč samo tičati v zakristiji, ker dolžnost vsakega pravega duhovnika je, stopiti med ljudstvo in pomagati mu v socialnem in moralnem oziru. — Sv. I v a n pri Trstu. Tudi mi Šentivančani napredujemo. Naše društvo deluje za izobrazbo članov, pa tudi za pošteno zabavo. Pred tedni smo priredili igro »Za križ in svobodo«. Igralci so navzoče naravnost elektrizirali. Saj je tudi namen igre, vzgojiti ljudi v naših načelih. In fantje so to nalogo krasno izvršili. — Tudi naši Orli se prav pridno gibljejo. Pripravljajo se na javno telovadbo, ki jo je Zveza Orlov obljubila. Samo manjka jim potrebnega orodja. Upajo vedno na blaga srca, ki jim je mar naše gibanje na tržaških in istrskih tleh, da ista s kako denarno podporo priskočijo na pomoč. Darovi naj se pošiljajo na naslov: Telovadni odsek slov. kršč. soc. izobraževalnega društva pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Daje po

4 1/2 %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - po 4 1/2 % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predujme** na osebni kredit, vsčijive v 7 in pol letih (90 mesech ali 360 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

NAJBOLJSI CESKI IZVOR!

Geneno posteljino perje

1 kg sivoga slabičnega, doberga perja K. 2.50, 1 kg boljlega K. 3.00, polbelega K. 3.50, belega K. 4.00, belega slabičnega K. 4.50, 1 kg orodno fino, srednjebelega, slabičnega K. 5.00, 1 kg sivoga prana K. 5.50, 1 kg belega prana K. 6.00, 1 kg najfinejši prani puh K. 6.50.

Dovršene postelje

zelo napolnimo, iz zelo gostega slabičnega perja, modrega, belega ali ravnega tanko-blega perja, 110 cm dolga, 110 cm široka, 120 cm široka, 130 cm široka, 140 cm široka, 150 cm široka, 160 cm široka, 170 cm široka, 180 cm široka, 190 cm široka, 200 cm široka, 210 cm široka, 220 cm široka, 230 cm široka, 240 cm široka, 250 cm široka, 260 cm široka, 270 cm široka, 280 cm široka, 290 cm široka, 300 cm široka, 310 cm široka, 320 cm široka, 330 cm široka, 340 cm široka, 350 cm široka, 360 cm široka, 370 cm široka, 380 cm široka, 390 cm široka, 400 cm široka, 410 cm široka, 420 cm široka, 430 cm široka, 440 cm široka, 450 cm široka, 460 cm široka, 470 cm široka, 480 cm široka, 490 cm široka, 500 cm široka, 510 cm široka, 520 cm široka, 530 cm široka, 540 cm široka, 550 cm široka, 560 cm široka, 570 cm široka, 580 cm široka, 590 cm široka, 600 cm široka, 610 cm široka, 620 cm široka, 630 cm široka, 640 cm široka, 650 cm široka, 660 cm široka, 670 cm široka, 680 cm široka, 690 cm široka, 700 cm široka, 710 cm široka, 720 cm široka, 730 cm široka, 740 cm široka, 750 cm široka, 760 cm široka, 770 cm široka, 780 cm široka, 790 cm široka, 800 cm široka, 810 cm široka, 820 cm široka, 830 cm široka, 840 cm široka, 850 cm široka, 860 cm široka, 870 cm široka, 880 cm široka, 890 cm široka, 900 cm široka, 910 cm široka, 920 cm široka, 930 cm široka, 940 cm široka, 950 cm široka, 960 cm široka, 970 cm široka, 980 cm široka, 990 cm široka, 1000 cm široka.

S. Bz. J. S. C. v Detenci št. 71, Cechy.

Tvrška Peter Kozina & Co.

družba z o. z. 2931

v Ljubljani, Breg št. 20

kupuje vsakovrstne

ZOBOTREBCE

in plačuje lepo robo po visokih cenah.
Izdelovalci in prekupci pošljite vzorce s cenami.

Trganje
revmatiške bolezni
Zoltán-mazilo

14 Kali-Liniment. 20 1

Jo tako p. iznano dobro vrbalno sredstvo se dobi v vsaki večji lekarni, stekl. po 2 K. Jo pošti pošilja lekarna Zoltán, Budapesta Y. Szabadsagter. Zaloga Dunaj: c. in kr. dvorna lekarna.

NAJBOLJSA IN NAJSIGURNEJSA PRILIKA ZA STEDENJE!

Letarni promet do 31. decembra 1908
čez 72 milijonov kron.

Lastna glavnica K 420.537.92

Stanje vlog dne 31. majnika 1909
čez 20 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vložnih **100 kron čistih 4.50 kron na leto.**

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvo) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. **Josip Siška**, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. **Fran Povše**, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. **Anton Kobl**, posestnik in trgovec, Breg p. B. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, svetnik trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šlibar**, župnik na Rudniku.